T085 TKL 3 (50) Luận Đại Trí Độ-Phẩm 74-Học Khắp

Tạng Luận (Linh Sơn Pháp Bảo)

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 505

LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ
QUYEÅN 86
GIAÛI THÍCH PHAÅM BAÛY MÖÔI BOÁN: HOÏC KHAÉP

KINH: Baáy giôø Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà- taùt thaønh töïu ñaïi trí tueä haønh phaùp saâu xa aáy cuõng khoâng thoï quaû baùo. Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Ñaïi trí tueä cuûa Boà-taùt thaønh töïu haïnh Baùt-nhaõ Ba-la-maät saâu xa aáy, cuõng khoâng thoï quaû baùo. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy ñoái vôùi caùc phaùp chaúng ñoäng. Baïch ñöùc Theá Toân! Ñoái vôùi caùc phaùp gì chaúng ñoäng? Phaät daïy: Ñoái vôùi tính Khoâng coù sôû höõu baát ñoäng. Laïi nöõa, Boà-taùt ñoái vôùi tính saéc baát ñoäng, ñoái vôùi tính thoï, töôûng, haønh, thöùc baát ñoäng, ñoái vôùi tính Thí Ba-la-maät cho ñeán tính Baùt-nhaõ Ba-la-maät baát ñoäng; ñoái vôùi tính boán thieàn baát ñoäng, tính boán taâm voâ löôïng baát ñoäng, tính boán ñònh voâ saéc baát ñoäng, tính boán nieäm xöù baát ñoäng cho ñeán tính taùm phaàn thaùnh ñaïo baát ñoäng, ñoái vôùi tam-muoäi Khoâng, Voâ töôùng, Voâ taùc cho ñeán tính ñaïi töø ñaïi bi baát ñoäng. Vì sao? Vì tính caùc phaùp aáy chính laø khoâng coù sôû höõu, vì phaùp khoâng coù sôû höõu thì khoâng theå ñöôïc phaùp sôû höõu. Tu-boà-ñeà thöa: Phaùp coù sôû höõu coù theå ñöôïc phaùp sôû höõu chaêng? Phaät daïy: Khoâng. Baïch ñöùc Theá Toân! Phaùp coù sôû höõu coù theå ñöôïc phaùp khoâng sôû höõu chaêng? Phaät daïy: Khoâng. Baïch ñöùc Theá Toân! Phaùp khoâng coù sôû höõu coù theå ñöôïc phaùp khoâng coù sôû höõu chaêng? Phaät daïy: Khoâng. Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu khoâng coù sôû höõu, khoâng theå ñöôïc phaùp coù

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 506

sôû höõu, phaùp coù sôû höõu khoâng theå ñöôïc phaùp khoâng coù sôû höõu, phaùp coù sôû höõu khoâng theå ñöôïc phaùp khoâng coù sôû höõu, phaùp khoâng coù sôû höõu khoâng theå ñöôïc phaùp khoâng coù sôû höõu, vaäy seõ khoâng coù Theá Toân, khoâng ñöôïc ñaïo chaêng? Phaät daïy: Coù ñöôïc, nhöng khoâng do boán caâu ñöôïc.

Baïch Theá Toân! Theá naøo laø ñöôïc? Phaät daïy: Chaúng phaûi coù sôû höõu, chaúng phaûi khoâng coù sôû höõu, khoâng coù caùc hí luaän aáy, aáy goïi laø ñaéc ñaïo. Baïch ñöùc Theá Toân! Nhöõng gì laø phaùp hí luaän cuûa Boà-taùt? Phaät daïy: Boà-taùt quaùn saéc hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng, aáy laø hí luaän; quaùn thoï, töôûng, haønh thöùc hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng, aáy laø hí luaän; quaùn saéc hoaëc khoå hoaëc vui, thoï, töôûng, haønh, thöùc hoaëc khoå hoaëc vui, aáy laø hí luaän; quaùn saéc hoaëc ngaõ hoaëc phi ngaõ, thoï, töôûng, haønh, thöùc hoaëc ngaõ hoaëc phi ngaõ; saéc hoaëc tòch dieät hoaëc chaúng tòch dieät, thoï, töôûng, haønh, thöùc hoaëc tòch dieät hoaëc chaúng tòch dieät, aáy laø hí luaän. Quaùn khoå Thaùnh ñeá ta neân thaáy, taäp thaùnh ñeá ta neân ñoaïn, dieät thaùnh ñeáù ta neân chöùng, ñaïo thaùnh ñeá ta neân tu, aáy laø hí luaän; ta neân tu boán thieàn, boán taâm voâ löôïng, boán ñònh voâ saéc, aáy laø hí luaän; ta neân tu boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán nhö yù tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc phaàn, taùm phaàn thaùnh ñaïo, aáy laø hí luaän; ta neân tu moân giaûi thoaùt khoâng, moân giaûi thoaùt voâ töôùng, moân giaûi thoaùt voâ taùc, aáy laø hí luaän; ta neân tu taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp, aáy laø hí luaän; ta neân vöôït qua quaû Tu-ñaø-hoaøn, quaû Tö-ñaø-haøm, quaû A-na-haøm, quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät, aáy laø hí luaän; ta neân ñaày ñuû möôøi ñòa cuûa Boà-taùt, aáy laø hí luaän; ta neân vaøo Boà-taùt vò, aáy laø hí luaän; ta neân nghieâm tònh coõi Phaät, aáy laø hí luaän; ta neân thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh, aáy laø hí luaän; ta neân sinh möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, aáy laø hí luaän; ta neân ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng, aáy laø hí luaän; ta neân döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí, aáy laø hí luaän. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, saéc hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng khoâng theå hí luaän cho neân khoâng neân hí luaän; thoï, töôûng, haønh thöùc, hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng khoâng theå hí luaän cho neân khoâng neân hí luaän, cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng khoâng theå hí luaän cho neân khoâng neân hí luaän. Vì sao? Vì tính Khoâng theå hí luaän laø tính, voâ tính Khoâng theå hí luaän laø voâ tính; tính lìa, tính Khoâng coù, laïi khoâng coù phaùp coù theå naém baét ñöôïc. Hí luaän laø hí luaän phaùp, hí luaän choã, vì theá neân saéc khoâng coù hí luaän, thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng khoâng coù hí luaän. Nhö vaäy, Boà-taùt neân haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng coù hí luaän.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 507

Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Vì sao saéc khoâng theå hí luaän cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng khoâng theå hí luaän? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Vì tính saéc khoâng coù cho ñeán tính trí Nhaát thieát chuûng khoâng coù, nhö tính phaùp khoâng coù töùc laø khoâng coù hí luaän, vì theá neân saéc khoâng theå hí luaän. Naøy Tu-boà-ñeà! Neáu Boà-taùt haønh Baùt-nhaõ khoâng hí luaän ñöôïc nhö theá, thì khi aáy ñöôïc vaøo Boà-taùt vò. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu tính caùc phaùp khoâng coù, thì Boà-taùt haønh ñaïo gì ñöôïc vaøo Boà-taùt vò? Haønh ñaïo Thanh- vaên, haønh ñaïo Bích-chi Phaät hay haønh Phaät ñaïo? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Khoâng do ñaïo Thanh-vaên, khoâng do ñaïo Bích- chi

Phaät, khoâng do Phaät ñaïo ñöôïc vaøo Boà-taùt vò maø Boà-taùt hoïc khaép caùc ñaïo ñöôïc vaøo Boà-taùt vò. Thí nhö haøng Baùt nhaân tröôùc hoïc caùc ñaïo sau ñoù môùi vaøo chính vò, chöa ñöôïc quaû maø tröôùc ñaõ sinh ñaïo quaû; Boà-taùt cuõng nhö vaäy, tröôùc hoïc khaép caùc ñaïo tieáp sau vaøo Boà-taùt vò, cuõng chöa ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng maø tröôùc ñöôïc sinh tam-muoäi Kim cang, baáy giôø do moät nieäm töông öng vôùi trí tueä, ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt hoïc khaép caùc ñaïo maø vaøo Boà-taùt vò, thì haïng ngöôøi Baùt nhaân höôùng ñeán Tu-ñaø- hoaøn, ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn, höôùng ñeán Tö-ñaø-haøm, ñöôïc Tö-ñaø-haøm, höôùng ñeán A-na-haøm, ñöôïc A-na-haøm, höôùng ñeán A-la-haùn, ñöôïc A-la-haùn, Bích-chi Phaät ñaïo, Phaät ñaïo, maø caùc ñaïo aáy moãi moãi khaùc nhau? Neáu Boà-taùt hoïc khaép caùc ñaïo aáy sau vaøo Boà-taùt vò thì Boà-taùt aáy neáu sinh Baùt ñaïo thì neân laøm haïng Baùt nhaân, neáu phaùt sinh Kieán ñaïo thì laøm Tu-ñaø- hoaøn, neáu phaùt sinh Tö duy ñaïo thì neân laøm Tö-ñaø-haøm, A-na-haøm, A- la-haùn; neáu phaùt sinh Bích-chi Phaät ñaïo thì laøm Bích-chi Phaät? Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt laøm haïng Baùt nhaân sau ñoù môùi vaøo Boà-taùt vò, thì leõ aáy khoâng theå coù. Khoâng vaøo Boà-taùt vò maø ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng cuõng khoâng theå coù. Laøm Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán Bích-chi Phaät, vaäy sau môùi vaøo Boà-taùt vò cuõng khoâng coù leõ aáy. Khoâng vaøo Boà-taùt vò maø ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng cuõng khoâng coù leõ aáy. Baïch ñöùc Theá Toân! Con laøm sao bieát Boà-taùt hoïc khaép caùc ñaïo ñöôïc vaøo Boà-taùt vò? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Neáu Boà-taùt laøm haïng Baùt nhaân ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán ñöôïc quaû A-la-haùn, ñöôïc ñaïo Bích- chi Phaät, sau ñoù vaøo Boà-taùt vò, thì khoâng theå coù leõ aáy, khoâng vaøo Boà-taùt vò maø ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng, thì khoâng coù leõ aáy. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà- taùt töø khi môùi phaùt taâm, tu saùu Ba-la-maät, nhôø trí quaùn saùt maø vöôït qua taùm ñòa laø Caøn tueä ñòa, Taùnh ñòa, Baùt nhaân ñòa, Kieán ñòa, Baït ñòa, Ly duïc ñòa, Dó bieän ñòa, Bích-chi Phaät ñòa, nöông Ñaïo chuûng trí maø vaøo Boà-taùt

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 508

vò. Vaøo Boà-taùt vò roài nhôø trí Nhaát thieát chuûng maø döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí. ÔÛ Baùt nhaân ñòa hoaëc trí, hoaëc ñoaïn laø Boà-taùt voâ sinh phaùp nhaãn; ôû Tu-ñaø-hoaøn hoaëc trí (trí bieát khoå ñeá - ND) hoaëc ñoaïn (ñoaïn töø taäp ñeá - ND); Tö-ñaø-haøm hoaëc trí hoaëc ñoaïn, A-na-haøm hoaëc trí hoaëc ñoaïn, A-la-haùn hoaëc trí hoaëc ñoaïn, Bích-chi Phaät hoaëc trí hoaëc ñoaïn ñeàu laø Boà-taùt nhaãn, Boà-taùt hoïc Thanh-vaên, Bích-chi Phaät. Nhö vaäy, nöông Ñaïo chuûng trí maø vaøo Boà-taùt vò; vaøo Boà-taùt vò roài nöông trí Nhaát thieát chuûng maø döùt heát thaûy phieàn naõo vaø taäp khí, ñöôïc Phaät ñaïo. Nhö vaäy, Boà-taùt hoïc khaép caùc ñaïo ñaày ñuû neân ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc; ñöôïc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc roài ñem keát quaû lôïi ích chuùng sinh. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá Toân noùi ñaïo: Ñaïo Thanh-vaên, ñaïo Bích-chi Phaät, Phaät ñaïo, theá naøo laø Ñaïo chuûng trí cuûa Boà-taùt? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt neân sinh trí thanh tònh veà heát thaûy

ñaïo chuûng. Theá naøo laø trí thanh tònh veà heát thaûy ñaïo chuûng? Ñoù laø, neáu caùc phaùp coù töôùng maïo coù theå hieån baøy, thì Boà-taùt neân bieát ñuùng ñaén; bieát ñuùng ñaén roài, vì ngöôøi khaùc dieãn noùi, khai thò khieán ñöôïc hieåu roõ. Boà- taùt neân hieåu heát thaûy aâm thanh, ngoân ngöõ; duøng aâm thanh, ngoân ngöõ aáy thuyeát phaùp lan khaép theá giôùi ñaïi thieân ba ngaøn nhö tieáng vang. Vì theá neân Boà-taùt neân tröôùc heát neân hoïc ñaày ñuû heát thaûy ñaïo. Ñaïo trí ñaày ñuû roài thì neân phaân bieät taâm saâu xa cuûa chuùng sinh: Ñoù laø chuùng sinh ñòa nguïc, ñöôøng ñòa nguïc, nhaân ñòa nguïc, quaû ñòa nguïc, neân bieát, neân ngaên tröø; phaân bieät bieát suùc sinh, nhaân suùc sinh, quaû suùc sinh, nhaân ngaï quæ, quaû ngaï quyû, ñöôøng ngaï quæ, neân bieát, neân ngaên tröø; caùc roàng, quyû thaàn, Caøn- thaùt-baø, Khaån-na-la, Ma-haàu-la-giaø, nhaân vaø quaû A-tu-la ñaïo neân bieát, neân ngaên tröø; nhaân vaø quaû cuûa nhaân ñaïo neân bieát; nhaân vaø quaû cuûa tieân ñaïo neân bieát; nhaân vaø quaû cuûa trôøi Ba möôi ba, trôøi Daï-ma, trôøi Ñaâu- suaát-ñaø, trôøi Hoùa laïc, trôøi Tha hoùa töï taïi, trôøi Phaïm thieân, trôøi Quang AÂm, trôøi Bieán tònh, trôøi Quaûng quaû, trôøi Voâ töôûng, trôøi A-baø-la-ha, trôøi Voâ nhieät, trôøi Dò kieán, trôøi Hyû kieán, trôøi A-ca-nò-saéc neân bieát; nhaân vaø quaû cuûa Voâ bieân hö khoâng xöù, Voâ bieân thöùc xöù, Voâ sôû höõu xöù, Phi-höõu- töôûng Phi voâ töôûng xöù ñaïo neân bieát; nhaân vaø quaû cuûa boán nieäm xöù, boán chaùnh caàn, boán nhö yù tuùc, naêm caên, naêm löïc, baûy giaùc phaàn, taùm phaàn thaùnh ñaïo neân bieát; nhaân vaø quaû cuûa moân Khoâng giaûi thoaùt, moân Voâ töôùng, Voâ taùc giaûi thoaùt, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi neân bieát. Boà-taùt do caùc ñaïo aáy khieán chuùng sinh vaøo ñaïo Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán ñaïo Bích-

chi Phaät, ñaïo Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. AÁy goïi laø Ñaïo chuûng trí thanh tònh cuûa Boà-taùt. Boà-taùt hoïc Ñaïo chuûng trí aáy roài vaøo taâm saâu xa cuûa chuùng sinh; vaøo roài theo taâm saâu xa cuûa chuùng sinh maø thuyeát phaùp thích hôïp, lôøi noùi khoâng hö doái. Vì sao? Vì Boà-taùt aáy kheùo bieát caên tính cuûa chuùng sinh, bieát taâm vaø taâm soá phaùp cuûa chuùng sinh trong ñöôøng sinh töû. Naøy Tu-boà-ñeà! Boà-taùt neân haønh ñaïo Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhö vaäy. Vì sao? Vì heát thaûy thieän phaùp trôï ñaïo ñeàu vaøo trong Baùt-nhaõ. Caùc Boà-taùt, Thanh-vaên, Bích-chi Phaät neân thöïc haønh. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu boán nieäm xöù cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc laø heát thaûy phaùp ñeàu khoâng hôïp khoâng taùn, khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, chæ laø moät töôùng töùc voâ töôùng, thì laøm sao do phaùp trôï ñaïo aáy coù theå thuû chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Baïch ñöùc Theá Toân! Phaùp moät töôùng, khoâng töôùng, khoâng hôïp, khoâng taùn, khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái aáy khoâng coù gì laáy, khoâng gì boû, nhö hö khoâng khoâng laáy khoâng boû. Phaät daïy: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Caùc phaùp töï tính laø khoâng, khoâng coù gì laáy, khoâng coù gì boû; vì chuùng sinh khoâng bieát töï tính caùc phaùp laø khoâng, neân vì hoï maø khai thò phaùp trôï ñaïo, coù theå thuû

chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Laïi nöõa, saéc, thoï, töôûng, haønh, thöùc, Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät, noäi khoâng, ngoaïi khoâng cho ñeán voâ phaùp höõu phaùp khoâng, sô thieàn cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù, boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo, ba moân giaûi thoaùt, taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp, möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi, trí Nhaát thieát chuûng, caùc phaùp aáy ôû trong Thaùnh phaùp ñeàu khoâng hôïp, khoâng taùn, khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, chæ laø moät töôùng töùc voâ töôùng. Vì theo phaùp theá tuïc neân vì chuùng sinh giaûng noùi, laøm cho hieåu roõ, chöù chaúng phaûi theo ñeä nhaát nghóa. Naøy Tu-boà-ñeà! Ñoái vôùi heát thaûy phaùp aáy, Boà-taùt neân duøng trí thaáy phaùp nhö thaät maø hoïc; hoïc xong phaân bieät caùc phaùp neân duøng hay khoâng neân duøng. Tu-boà-ñeà thöa: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt phaân bieät nhöõng phaùp gì roài neân duøng, hay khoâng neân duøng? Phaät daïy: Phaùp Thanh-vaên, Bích-chi Phaät phaân bieät bieát khoâng neân duøng, trí Nhaát thieát chuûng phaân bieät bieát neân duøng. Nhö vaäy, Boà-taùt ñoái vôùi Thaùnh phaùp neân hoïc Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo goïi laø Thaùnh phaùp, Thaùnh phaùp goàm nhöõng gì? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Phaùp Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, Boà-taùt vaø Phaät

vôùi tham duïc, saân giaän, ngu si khoâng hôïp, khoâng taùn, duïc nhieãm, saân giaän khoâng hôïp, khoâng taùn; saéc nhieãm, voâ saéc nhieãm, traïo cöû, kieâu maïn, voâ minh khoâng hôïp, khoâng taùn; Sô thieàn cho ñeán ñeä Töù thieàn khoâng hôïp, khoâng taùn, töø bi hyû xaû, hö khoâng xöù cho ñeán Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng xöù khoâng hôïp, khoâng taùn; boán nieäm xöù cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo khoâng hôïp, khoâng taùn; noäi khoâng cho ñeán ñaïi bi, taùnh höõu vi, taùnh voâ vi khoâng hôïp, khoâng taùn. Vì sao? Vì heát thaûy phaùp ñeàu laø khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, vì laø moät töôùng töùc voâ töôùng. Phaùp khoâng saéc vôùi phaùp khoâng saéc khoâng hôïp khoâng taùn; phaùp khoâng hình vôùi phaùp khoâng hình khoâng hôïp khoâng taùn; phaùp khoâng ñoái vôùi phaùp khoâng ñoái, khoâng hôïp khoâng taùn; phaùp moät töôùng vôùi phaùp moät töôùng khoâng hôïp, khoâng taùn; phaùp voâ töôùng vôùi phaùp voâ töôùng khoâng hôïp, khoâng taùn. Naøy Tu-boà-ñeà! Baùt-nhaõ Ba-la-maät nhaát töôùng voâ töôùng, khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái aáy, caùc Boà-taùt neân hoïc; hoïc roài khoâng thuû ñaéc caùc phaùp töôùng. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Boà-taùt khoâng hoïc töôùng saéc chaêng? Khoâng hoïc töôùng thoï, töôûng, haønh, thöùc chaêng? Khoâng hoïc töôùng maét cho ñeán töôùng yù? Khoâng hoïc töôùng saéc cho ñeán töôùng phaùp? Khoâng hoïc töôùng ñòa chuûng cho ñeán töôùng thöùc chuûng? Khoâng hoïc Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Khoâng hoïc töôùng noäi khoâng cho ñeán töôùng voâ phaùp höõu phaùp khoâng? Khoâng hoïc töôùng Sô thieàn cho ñeán töôùng ñeä Töù thieàn? Khoâng hoïc töôùng töø bi hyû xaû? Khoâng hoïc töôùng voâ bieân khoâng, cho ñeán töôùng Phi-höõu-töôûng Phi-voâ-töôûng? Khoâng hoïc töôùng boán nieäm xöù, cho ñeán töôùng taùm phaàn thaùnh ñaïo?

Khoâng hoïc töôùng tam-muoäi Khoâng, tam-muoäi Voâ töôùng, Voâ taùc? Khoâng hoïc töôùng taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp? Khoâng hoïc töôùng möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung, ñaïi töø ñaïi bi? Khoâng hoïc töôùng Khoå thaùnh ñeá, Taäp, Dieät, Ñaïo thaùnh ñeá? Khoâng hoïc töôùng thuaän quaùn, nghòch quaùn möôøi hai nhaân duyeân? Khoâng hoïc töôùng höõu vi tính, voâ vi tính? Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu khoâng hoïc töôùng caùc phaùp aáy, thì Boà-taùt laøm sao hoïc töôùng caùc phaùp hoaëc höõu vi hoaëc voâ vi ñeå khi hoïc xong vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät? Neáu khoâng hoïc qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät thì laøm sao vaøo ñòa vò Boà-taùt? Neáu khoâng vaøo ñòa vò Boà-taùt, thì laøm sao ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng? Neáu khoâng ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng thì laøm sao Chuyeån phaùp luaân? Neáu khoâng Chuyeån phaùp luaân, thì laøm sao ñem ñaïo ba thöøa ñoä chuùng sinh? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu töôùng caùc phaùp thaät coù thì Boà-taùt neân hoïc töôùng aáy; song vì töôùng caùc phaùp thaät khoâng, khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, chæ laø moät töôùng töùc voâ töôùng; vì theá neân Boà-taùt khoâng hoïc

töôùng, khoâng hoïc voâ töôùng. Vì sao? Vì coù Phaät hay khoâng coù Phaät, moät töôùng cuûa caùc phaùp, tính vaãn thöôøng truù. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu heát thaûy caùc phaùp chaúng coù töôùng chaúng phaûi khoâng coù töôùng thì Boà-taùt laøm sao tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Neáu khoâng tu Boà-taùt thì khoâng theå vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích-chi Phaät? Neáu khoâng vöôït qua ñòa vò Thanh-vaên, Bích- chi Phaät thì khoâng theå vaøo ñòa vò Boà-taùt? Neáu khoâng vaøo ñòa vò Boà-taùt thì khoâng ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn? Neáu khoâng ñöôïc voâ sinh phaùp nhaãn thì khoâng theå ñöôïc Boà-taùt thaàn thoâng. Neáu khoâng ñöôïc Boà-taùt thaàn thoâng thì khoâng theå nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh. Neáu khoâng nghieâm tònh coõi Phaät, thaønh töïu tueä giaùc cho chuùng sinh thì khoâng theå ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng. Neáu khoâng ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng thì khoâng theå chuyeån phaùp luaân? Neáu khoâng chuyeån phaùp luaân thì khoâng theå laøm cho chuùng sinh ñöôïc Tu-ñaø-hoaøn quaû cho ñeán ñaïo Bích-chi Phaät, Boà-taùt; cuõng khoâng theå laøm cho chuùng sinh ñöôïc phöôùc boá thí, ñöôïc phöôùc trì giôùi, tu ñònh? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Caùc phaùp voâ töôùng chaúng phaûi moät töôùng, chaúng phaûi hai töôùng, neáu tu voâ töôùng laø tu Baùt-nhaõ Ba- la-maät. Tu-boà-ñeà baïch: Laøm sao tu voâ töôùng laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät daïy: Tu caùc phaùp hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Baïch ñöùc Theá Toân! Laøm sao tu caùc phaùp hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba- la-maät? Phaät daïy: Tu saéc hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, tu thoï, töôûng, haønh, thöùc hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu nhaõn, nhó, tyû, thieät, thaân, yù hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu saéc, thanh, höông, vò, xuùc, phaùp hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu quaùn baát tònh hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba- la-maät; tu Sô thieàn, Nhò thieàn, Tam thieàn, Töù thieàn hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu töø bi hyû xaû hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu boán ñònh voâ saéc hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu

nieäm Phaät, nieäm Phaùp, nieäm Taêng, nieäm giôùi, nieäm thí xaû, nieäm thieân, nieäm dieät, nieäm hôi thôû hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu töôùng voâ thöôøng, töôùng khoå, töôùng voâ ngaõ, töôùng khoâng, töôùng taäp, töôùng nhaân, töôùng sinh, töôùng duyeân, töôùng ñoùng, töôùng dieät, töôùng dieäu, töôùng xuaát, töôùng ñaïo, töôùng traéng, töôùng daáu tích, töôùng lìa hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu möôøi hai nhaân duyeân hö hoaïi, töôùng ngaõ, töôùng chuùng sinh, thoï giaû, cho ñeán töôùng keû bieát keû thaáy hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu töôùng thöôøng, töôùng vui, töôùng tònh, töôùng ngaõ hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu boán nieäm xöù

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 512

cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu Khoâng, Voâ taùc, Voâ töôùng tam-muoäi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu taùm boäi xaû, ñònh chín thöù lôùp hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu tam-muoäi coù giaùc coù quaùn, tam-muoäi khoâng giaùc coù quaùn, tam-muoäi khoâng giaùc khoâng quaùn hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu Khoå thaùnh ñeá, Taäp thaùnh ñeá, Dieät thaùnh ñeá, Ñaïo thaùnh ñeá hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu khoå trí, taäp trí, dieät trí, Ñaïo trí hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu taän trí, voâ sinh trí hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu phaùp trí, tyû trí, theá trí, tha taâm trí hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba- la-maät hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu noäi khoâng, ngoaïi khoâng, noäi ngoaïi khoâng, khoâng khoâng, ñaïi khoâng, ñeä nhaát nghóa nghóa khoâng, höõu vi khoâng, voâ vi khoâng, taát caûnh khoâng, voâ thæ khoâng, taùn khoâng, taùnh khoâng, chö phaùp khoâng, töï töôùng khoâng, baát khaû ñaéc khoâng, voâ phaùp khoâng, höõu phaùp khoâng, voâ phaùp höõu phaùp khoâng hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu möôøi löïc cuûa Phaät, boán ñieàu khoâng sôï, boán trí khoâng ngaïi, möôøi taùm phaùp khoâng chung hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu quaû Tu- ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu Nhaát thieát trí hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Sao goïi laø tu saéc hö hoaïi cho ñeán tu ñoaïn heát thaûy phieàn naõo taäp khí hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Boà-taùt khi haønh Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng nghó ñeán coù saéc phaùp, aáy laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; khoâng nghó ñeán coù thoï, töôûng, haønh, thöùc cho ñeán khoâng nghó ñeán coù döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí, aáy laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Vì coù phaùp ñeå nghó tôùi, laø khoâng tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Naøy Tu-boà-ñeà! Coù phaùp ñeå nghó tôùi laø khoâng tu Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Vì sao? Vì ngöôøi aáy chaáp tröôùc vaøo phaùp, khoâng haønh Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Chaáp tröôùc nhö vaäy laø khoâng coù giaûi thoaùt, khoâng coù ñaïo, khoâng coù Nieát- baøn; coù phaùp ñeå nghó tôùi laø khoâng tu boán nieäm xöù, cho ñeán taùm phaàn thaùnh ñaïo, khoâng tu tam-muoäi Khoâng cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng. Vì sao? Vì ngöôøi aáy chaáp tröôùc vaøo phaùp. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo laø coù phaùp? Theá naøo laø khoâng coù

phaùp? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Hai laø coù phaùp, chaúng hai laø khoâng coù phaùp. Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo laø hai? Phaät daïy: Töôùng saéc laø hai, töôùng thoï, töôûng, haønh, thöùc laø hai,

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 513

töôùng maét cho ñeán töôùng yù laø hai; töôùng saéc cho ñeán töôùng phaùp laø hai, töôùng Thí Ba-la-maät cho ñeán töôùng Phaät, töôùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc, töôùng höõu vi, voâ vi laø hai. Naøy Tu-boà-ñeà! Heát thaûy töôùng ñeàu laø hai, heát thaûy hai ñeàu laø coù phaùp; thích öùng vôùi coù phaùp laø coù sinh töû, thích öùng vôùi coù sinh töû laø khoâng ñöôïc xa lìa sinh giaø beänh cheát öu bi khoå naõo. Vì nhaân duyeân aáy neân bieát ngöôøi chaáp hai töôùng thì khoâng coù Thí Ba-la-maät cho ñeán Baùt-nhaõ Ba-la-maät; khoâng coù ñaïo, khoâng coù quaû, cho ñeán khoâng coù thuaän nhaãn, huoáng gì thaáy töôùng saéc cho ñeán thaáy töôùng trí Nhaát thieát chuûng! Neáu khoâng tu ñaïo laøm sao ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán quaû A-la-haùn, ñaïo Bích-chi Phaät, Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc vaø döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí? LUAÄN: Phaät noùi Boà-taùt haønh saùu Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng thoï quaû baùo theá gian, Tu-boà-ñeà taùn thaùn vieäc aáy chöa töøng coù, baïch Phaät raèng: Boà-taùt aáy thaønh töïu ñaïi trí tueä, tu haønh phaùp saâu xa, taïo taùc nhaân maø khoâng thoï quaû. Boà-taùt aáy vì laøm lôïi lôùn cho chuùng sinh neân khoâng thoï quaû baùo nhoû. Phaät chaáp thuaän yù aáy, laïi töï noùi nhaân duyeân: Boà-taùt ñoái vôùi caùc phaùp tính Khoâng lay ñoäng. Tính caùc phaùp laø khoâng coù sôû höõu, roát raùo khoâng, Nhö, phaùp tính, thaät teá, Boà-taùt ñònh taâm an truù trong aáy, khoâng lay ñoäng. Tu-boà-ñeà hoûi: Ñoái vôùi nhöõng tính gì khoâng lay ñoäng? Phaät ñaùp: Ñoái vôùi tính saéc khoâng lay ñoäng, cho ñeán ñoái vôùi tính ñaïi töø ñaïi bi... Vì sao? Vì tính caùc phaùp laø do nhaân duyeân sinh, khoâng töï taïi, khoâng coù ñònh töôùng; khoâng coù ñònh töôùng neân khoâng coù sôû höõu. Caùc phaùp laø saéc phaùp... nhaân saéc phaùp aáy neân noùi voâ vi. Theá neân phaùp voâ vi cuõng khoâng coù sôû höõu. Vì sao? Vì khoâng theå duøng phaùp khoâng coù sôû höõu maø thuû ñaéc phaùp sôû höõu. Tu-boà-ñeà thöa: Neáu khoâng coù sôû höõu, khoâng theå thuû ñaéc phaùp sôû höõu, vaäy haù coù theå duøng phaùp coù sôû höõu thuû ñaéc phaùp coù sôû höõu ö? Phaät ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì phaùp khoâng coù sôû höõu ñöôïc heát thaûy thaùnh nhaân xöng taùn, an truù, coøn khoâng theå coù sôû ñaéc, huoáng gì phaùp coù sôû höõu! Tu-boà-ñeà thöa: Phaùp coù sôû höõu thuû ñaéc phaùp khoâng coù sôû höõu chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì coù sôû höõu, khoâng coù sôû höõu ñeàu coù loãi, cho neân Phaät ñaùp laø khoâng. Tu-boà-ñeà thöa: Coù theå duøng phaùp khoâng coù sôû höõu thuû ñaéc phaùp khoâng coù sôû höõu chaêng? Phaät ñaùp: Khoâng. Vì sao? Vì phaùp coù sôû höõu coù töôùng sinh, töôùng truï laø phaùp hö doái, coøn khoâng coù sôû ñaéc, huoáng gì phaùp

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 514

khoâng coù sôû höõu töø xöa laïi ñaây roát raùo khoâng maø laïi coù sôû ñaéc! Tu-boà-ñeà laïi hoûi: Neáu duøng caû boán caâu ñeàu khoâng coù sôû ñaéc, thì seõ

khoâng coù ñaïo, khoâng ñaéc quaû ö? Phaät ñaùp: Thaät coù ñaéc ñaïo, nhöng chæ laø khoâng duøng boán caâu aáy. Vì sao? Vì boán caâu ñeàu coù loãi nhö treân; neáu lìa boán caâu hí luaän thì aáy töùc laø ñaïo. Laïi hoûi: Theá naøo laø töôùng Boà-taùt hí luaän? Phaät ñaùp: Saéc hoaëc thöôøng hoaëc voâ thöôøng... laø Boà-taùt hí luaän. Vì sao? Vì neáu thöôøng thì chaúng sinh chaúng dieät, khoâng coù toäi phöôùc, toát xaáu; neáu voâ thöôøng thì cuõng khoâng ñuùng. Vì sao? Vì nhaân thöôøng maø noùi voâ thöôøng. Thöôøng ñaõ khoâng theå coù ñöôïc, huoáng gì voâ thöôøng! Laïi nöõa, neáu voâ thöôøng chaéc chaén laø ñònh töôùng cuûa saéc, thì khoâng theå coù nghieäp nhaân duyeân quaû baùo. Vì sao? Vì saéc phaùp... nieäm nieäm dieät maát. Neáu nghieäp nhaân duyeân vaø quaû baùo dieät maát thì khoâng goïi laø töôùng voâ thöôøng? Caùc nhaân duyeân nhö vaäy neân voâ thöôøng chaúng phaûi laø thaät töôùng cuûa saéc phaùp... nhö ñaõ phaù ôû trong phaåm Voâ thöôøng tröôùc. Cho ñeán nghó raèng: Ta seõ döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí, cuõng laø hí luaän. Saéc phaùp... khoâng theå hí luaän, maø phaøm phu hí luaän caùc phaùp, coøn Boà-taùt ñoái vôùi phaùp thì khoâng theå hí luaän, tuøy theo phaùp khoâng hí luaän. Vì sao? Vì töï tính Khoâng theå hí luaän töï tính. Vì sao? Vì tính do nhaân duyeân sinh, chæ coù giaû danh, laøm sao coù theå hí luaän? Neáu coù tính maø coøn khoâng theå hí luaän, huoáng gì laø voâ tính? Lìa tính vaø voâ tính, laïi khoâng coù phaùp thöù ba coù theå hí luaän? Hí luaän laø: Hí luaän phaùp, hí luaän nôi choã, phaùp aáy ñeàu khoâng theå coù ñöôïc. Naøy Tu-boà-ñeà! Saéc phaùp... laø töôùng khoâng theå hí luaän. Nhö vaäy, Boà-taùt neân tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät khoâng hí luaän. Laïi nöõa, Phaät töï noùi nhaân duyeân khoâng theå hí luaän: saéc phaùp... voâ töï tính, neáu phaùp voâ töï tính töùc laø khoâng theå hí luaän. Neáu Boà-taùt tu ñöôïc Baùt-nhaõ khoâng theå hí luaän aáy, lieàn ñöôïc vaøo ñòa vò Boà-taùt. YÙ Tu-boà-ñeà: Khoâng coù hí luaän laø ñaïo cuûa ba thöøa, vaäy Boà-taùt duøng ñaïo gì ñeå vaøo ñòa vò Boà-taùt khoâng coù hí luaän? Phaät ñeàu ñaùp laø khoâng. Vì sao? Vì haøng Boà-taùt Ñaïi thöøa khoâng neân duøng phaùp Nhò thöøa, vì saùu Ba-la-maät chöa ñaày ñuû, khoâng theå duøng Phaät ñaïo. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân; Boà-taùt neân tu hoïc khaép caùc ñaïo môùi ñöôïc vaøo ñòa vò Boà-taùt; thí nhö haøng Baùt nhaân trong haøng Kieán ñeá ñaïo, tröôùc tieân hoïc khaép caùc ñaïo, ñöôïc vaøo chính vò maø chöa ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn, Boà-taùt cuõng nhö vaäy; tröôùc tieân hoïc khaép caùc ñaïo, ñöôïc vaøo ñòa vò Boà-taùt maø chöa ñöôïc quaû Nhaát thieát chuûng. Neáu Boà-taùt truù trong Kim cang tam-muoäi, duøng moät nieäm töông öng vôùi tueä thì ñöôïc quaû Nhaát thieát chuûng.

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 515

Tu-boà-ñeà hoûi: Baïch ñöùc Theá Toân! Neáu Boà-taùt hoïc khaép caùc ñaïo vaäy sau môùi vaøo ñòa vò Boà-taùt, caùc ñaïo aáy khaùc nhau; neáu Boà-taùt hoïc khaép caùc ñaïo aáy, hoaëc sinh vaøo taùm ñaïo, töùc laø haøng Baùt nhaân; neáu sinh vaøo Bích-chi Phaät ñaïo, töùc laø Bích-chi Phaät; neáu Boà-taùt laøm keû Baùt nhaân cho ñeán laøm Bích-chi Phaät, vaäy sau môùi vaøo ñòa vò Boà-taùt, thì khoâng coù leõ aáy. Neáu khoâng vaøo ñòa vò Boà-taùt maø ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng, cuõng khoâng coù leõ aáy. Con seõ laøm sao bieát ñöôïc Boà-taùt hoïc caùc ñaïo, vaøo ñòa vò

Boà-taùt? Phaät chaáp thuaän yù aáy vaø töï noùi nhaân duyeân: Boà-taùt töø khi môùi phaùt taâm haønh saùu Ba-la-maät, do trí quaùn thaáy Baùt ñòa roài maø thaúng qua, nhö ngöôøi coù thaân bò giam trong lao nguïc, ñi vaøo xem thaáy nhöng cuõng khoâng cuøng mang goâng cuøm; Boà-taùt muoán ñaày ñuû Ñaïo chuûng trí neân vaøo ñòa vò Boà-taùt, xem khaép caùc daïo, vaøo ñòa vò Boà-taùt; vaøo ñòa vò Boà-taùt roài ñöôïc trí Nhaát thieát chuûng, döùt heát phieàn naõo taäp khí. Phaät khai thò cho Tu-boà- ñeà raèng: Haøng Nhò thöøa ñöôïc phaàn ít trí tueä cuûa chö Phaät vaø Boà-taùt, theá neân haøng Baùt nhaân hoaëc trí hoaëc ñoaïn, cho ñeán Bích-chi Phaät hoaëc trí hoaëc ñoaïn ñeàu laø voâ sinh phaùp nhaãn cuûa Boà-taùt. Trí laø taùm trí cuûa haøng hoïc nhaân vaø chín hoaëc möôøi trí cuûa haøng voâ hoïc. Ñoaïn laø döùt möôøi kieát söû, töùc laø naêm thöôïng phaàn kieát, naêm haï phaàn kieát. Tu-ñaø-hoaøn, Tö-ñaø-haøm noùi löôïc laø döùt ba kieát, noùi roäng laø döùt taùm möôi taùm kieát. A-na-haøm noùi löôïc laø döùt naêm haï phaàn kieát, noùi roäng laø döùt chín möôi hai kieát. A-la-haùn noùi löôïc laø döùt ba laäu hoaëc: Duïc laäu, höõu laäu, voâ minh laäu; noùi roäng laø döùt heát thaûy phieàn naõo. AÁy goïi laø trí vaø ñoaïn; trí vaø ñoaïn ñeàu laø voâ sinh phaùp nhaãn cuûa Boà-taùt. Haøng Thanh-vaên do boán thaùnh ñeá ñöôïc ñaïo, haøng Boà-taùt do moät thaùnh ñeá vaøo ñaïo. Phaät noùi boán thaùnh ñeá ñeàu laø moät thaùnh ñeá, vì phaân bieät neân coù boán. Boán ñeá aáy laø trí vaø ñoaïn cuûa Nhò thöøa ñeàu ôû trong moät ñeá. Boà-taùt tröôùc tieân truù trong nhu thuaän nhaãn, hoïc voâ sinh voâ dieät, cuõng chaúng phaûi voâ sinh, chaúng phaûi voâ dieät; lìa höõu kieán, voâ kieán, höõu voâ kieán, chaúng phaûi höõu chaúng phaûi voâ kieán... döùt heát caùc hí luaän, ñöôïc voâ sinh nhaãn. Voâ sinh nhaãn laø trong phaåm sau Phaät töï noùi: Cho ñeán khi laøm Phaät thöôøng khoâng sinh aùc taâm, aáy goïi laø voâ sinh nhaãn. Luaän giaûi noùi: Ñöôïc nhaãn aáy, quaùn heát thaûy phaùp roát raùo khoâng; taâm vaø taâm soá phaùp döùt caùc duyeân, khoâng sinh, aáy goïi laø voâ sinh nhaãn. Laïi noùi coù theå vöôït qua trí tueä cuûa Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, goïi laø

SOÁ 1509 - LUAÄN ÑAÏI TRÍ ÑOÄ, Quyeån 86 516

voâ sinh nhaãn. Trí tueä Thanh-vaên, Bích-chi Phaät quaùn naêm uaån sinh dieät neân sinh taâm nhaøm chaùn, lìa duïc maø ñöôïc giaûi thoaùt. Boà-taùt do trí tueä vaø phöôùc ñöùc lôùn neân trong khi quaùn naêm uaån sinh dieät, taâm khoâng sôï haõi nhö Tieåu Thöøa; Boà-taùt duøng maét tueä tìm ñònh töôùng cuûa phaùp sinh dieät khoâng theå coù ñöôïc, nhö ñaõ noùi trong phaåm Phaù sinh ôû tröôùc. Chæ duøng maét thòt vaø taâm thoâ thieån thì thaáy coù voâ thöôøng sinh dieät; haøng phaøm phu ñoái vôùi caùc phaùp thaáy thöôøng, maø khi phaùp chaáp tröôùc aáy trôû veà voâ thöôøng, thì chuùng sinh lo buoàn, khoå naõo. Theá neân Phaät noùi muoán lìa öu khoå chôù quaùn töôùng thöôøng. Noùi voâ thöôøng aáy laø vì phaù ñieân ñaûo chaáp thöôøng, chöù khoâng vì chaáp ñaém voâ thöôøng maø noùi, theá neân Boà-taùt boû quaùn sinh dieät, vaøo trong voâ sinh voâ dieät. Laïi hoûi: Neáu vaøo voâ sinh voâ dieät töùc laø thöôøng, thì laøm sao xa lìa ñöôïc ñieân ñaûo chaáp thöôøng? Phaät ñaùp: Nhö voâ thöôøng coù hai: Moät laø phaù ñieân ñaûo chaáp thöôøng maø khoâng chaáp voâ thöôøng; hai laø chaáp voâ thöôøng sinh hí luaän; voâ sinh nhaãn cuõng

nhö vaäy; Moät laø tuy phaù sinh dieät maø khoâng chaáp voâ sinh voâ dieät neân khoâng ñoïa vaøo ñieân ñaûo chaáp thöôøng; hai laø chaáp khoâng sinh dieät neân ñoïa vaøo ñieân ñaûo chaáp thöôøng. Chaân thaät voâ sinh laø döùt caùc quaùn, ñöôøng ngoân ngöõ baët, quaùn heát thaûy phaùp nhö töôùng Nieát-baøn, töø xöa laïi ñaây thöôøng töï khoâng sinh; ñöôïc voâ sinh voâ dieät, roát raùo thanh tònh aáy thì quaùn voâ thöôøng coøn khoâng chaáp thuû, huoáng gì sinh dieät? Caùc töôùng nhö vaäy goïi laø voâ sinh phaùp nhaãn. Ñöôïc voâ sinh nhaãn aáy lieàn vaøo ñòa vò Boà-taùt; vaøo ñòa vò Boà-taùt roài do trí Nhaát thieát chuûng döùt caùc phieàn naõo vaø taäp khí, duøng moïi nhaân duyeân ñoä thoaùt chuùng sinh; nhö caây coù traùi ngon laøm lôïi ích nhieàu. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Baïch ñöùc Theá Toân! Theá naøo laø Ñaïo chuûng trí cuûa Boà-taùt? Phaät ñaùp: Boà-taùt truù trong voâ sinh phaùp nhaãn ñöôïc thaät töôùng caùc phaùp. Töø thaät töôùng khôûi leân, laáy danh töôùng, ngoân ngöõ caùc phaùp töï mình hieåu roõ; töï mình hieåu roõ roài laïi vì chuùng sinh dieãn noùi, khieán ñöôïc khai ngoä. Boà-taùt nhôø nhaân duyeân phöôùc ñöùc neân hieåu aâm thanh, ngoân ngöõ cuûa chuùng sinh, duøng aâm thanh bieán khaép ba ngaøn ñaïi thieân theá giôùi, cuõng khoâng chaáp tröôùc aâm thanh aáy, vì bieát noù nhö tieáng vang. AÂm thanh aáy töùc laø töôùng Phaïm aâm, vì theá Boà-taùt neân bieát heát thaûy ñaïo, xem khaép taâm chuùng sinh, bieát goác ngoïn cuûa hoï roài ñem thieän phaùp laøm lôïi ích, ngaên ngöøa phaùp baát thieän, nhö trong kinh noùi roäng: Boà-taùt tröôùc heát bieát thaät töôùng caùc phaùp, neân ñoái vôùi ñaïo Nhò thöøa ra vaøo töï taïi; quaùn saùt roài ñi thaèng qua maø vaøo ñòa vò Boà-taùt. Laïi vì ñoä chuùng sinh neân khôûi ñaïo tueä;

muoán vì chuùng sinh thuyeát phaùp, hieåu roõ aâm thanh, ngoân ngöõ cuûa chuùng sinh roài duøng Phaïm aâm thuyeát phaùp, ngaên ngöøa ñöôøng aùc, môû ñöôøng thieän. Ñöôøng aùc laø ba aùc ñaïo: Ñòa nguïc, suùc sinh, ngaï quyû. Ñöôøng thieän laø ba thieän ñaïo: Ngöôøi, trôøi, A-tu-la. Duøng moïi nhaân duyeân cheâ traùch aùc ñaïo, taùn thaùn thieän ñaïo. Ngaên ñöôøng aùc laø ngaên ñöôøng ñòa nguïc, nhaân ñòa nguïc, quaû ñòa nguïc. Ñòa nguïc ñaïo laø ba ñaïo baát thieän. Nhaân cuûa ñòa nguïc laø ba ñoäc: Tham duïc taêng tröôûng khôûi leân ñöôøng baát thieän tham lam, taät ñoá; saân nhueá khôûi leân ñöôøng baát thieän giaän döõ, naõo haïi; ngu si taêng tröôûng khôûi leân ñöôøng baát thieän taø kieán. Ba ñoäc laø nhaân cuûa ba ñöôøng baát thieän, ba ñöôøng baát thieän laø nhaân cuûa baûy ñöôøng baát thieän. Quaû cuûa ñòa nguïc laø do nhaân aáy neân chòu thaân ñòa nguïc, taâm chòu caùc khoå naõo, ñoù laø quaû. Boà-taùt neân xem quaû ñòa nguïc cuûa chuùng sinh, vaäy sau vì hoï thuyeát phaùp, khieán döùt nhaân quaû vaø ñöôøng ñòa nguïc. Möôøi ñöôøng baát thieän coù thöôïng, trung, haï. Thöôïng laø ñòa nguïc; trung laø suùc sinh, haï laø ngaï quyû. Möôøi ñöôøng thieän cuõng coù thöôïng, trung, haï. Thöôïng laø trôøi, trung laø ngöôøi; haï laø quyû thaàn. ÔÛ möôøi ñöôøng thieän coù theå lìa duïc, sinh leân coõi Saéc; lìa coõi Saéc, sinh leân coõi Voâ saéc. ÔÛ trong ba ñöôøng aùc thöôøng chòu khoå, neân noùi caàn neân bieát, caàn neân ngaên töø. ÔÛ trong loaøi ngöôøi, loaøi trôøi coù nhaân duyeân ñaéc ñaïo laø Nieát-baøn neân hoaëc coù khi bò ngaên; vì baát

ñònh, khoâng noùi caùc phaùp trôï ñaïo khaùc, vì khoâng neân noùi ngaên töø, cho ñeán Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Boà-taùt phaân bieät ñöôïc nhö vaäy roài bieát chuùng sinh neân duøng phaùp Tieåu thöøa ñeå ñoä thì duøng phaùp Tieåu thöøa ñoä, neân duøng phaùp Ñaïi thöøa ñeå ñoä thì duøng phaùp Ñaïi thöøa ñoä. Boà-taùt bieát taâm saâu xa cuûa chuùng sinh vaø nghieäp nhaân duyeân ñôøi tröôùc; laïi bieát nhaân duyeân quaû baùo ñôøi sau; laïi bieát thôøi tieát vaø nôi choán cuûa chuùng sinh coù theå hoùa ñoä; caùc nhaân duyeân coù theå hoùa ñoä khaùc ñeàu bieát ñaày ñuû, theá neân lôøi noùi khoâng hö doái. Trí tueä bieát veà ñaïo chuûng vaø caùc phaùp trôï ñaïo nhö vaäy ñeàu nhieáp vaøo trong Baùt-nhaõ; theá neân Boà-taùt neân haønh Baùt-nhaõ ñaïo tueä. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Neáu phaùp trôï ñaïo, Boà-ñeà laø phaùp khoâng hôïp, khoâng taùn, khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, chæ laø moät töôùng töùc voâ töôùng, thì phaùp trôï ñaïo aáy ñeàu khoâng, laøm sao coù theå chöùng Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc? Phaùp khoâng, khoâng coù sôû höõu, thì leõ ñaùng khoâng laáy, khoâng boû; thí nhö hö khoâng, khoâng coù phaùp neân khoâng laáy, khoâng boû? Tu-boà-ñeà noùi vôùi taâm chaân thaät khoâng chaáp tröôùc, neân Phaät höùa khaû raèng: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Vaø noùi nhaân duyeân: Coù chuùng sinh khoâng bieát caùc phaùp töï töôùng laø khoâng nhö vaäy, neân vì chuùng sinh aáy phaân bieät

phaùp trôï ñaïo maø coù theå chöùng ñaéc Voâ thöôïng Chaùnh ñaúng Chaùnh giaùc. Naøy Tu-boà-ñeà! Chaúng phaûi chæ ba möôi baûy phaåm trôï ñaïo laø Khoâng, khoâng hôïp, khoâng taùn, maø saéc phaùp cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng ôû trong thaùnh phaùp, cuõng töï töôùng laø khoâng, khoâng hôïp, khoâng taùn. Khoâng hôïp, khoâng taùn laø nghóa roát raùo khoâng; nhö trong ñaây noùi nhaát töôùng, ñoù laø voâ töôùng. Phaùp aáy tuy khoâng, maø vì theo theá ñeá neân vì chuùng sinh noùi: Muoán laøm cho ñöôïc vaøo thaùnh phaùp, chöù chaúng phaûi laø ñeä nhaát nghóa. Trong ñaây Boà-taùt ñeàu neân bieát, thaáy, hoïc phaùp aáy. Môùi bieát goïi laø bieát; veà sau vaøo saâu, goïi laø thaáy. Bieát laø chöa roõ raøng, thaáy laø ñaõ roõ raøng. Hoûi: Bieát vaø thaáy coù gì sai khaùc? Ñaùp: Coù ngöôøi noùi: Coù caùi bieát chaúng phaûi thaáy, coù caùi thaáy chaúng phaûi bieát, coù caùi cuõng bieát cuõng thaáy, coù caùi chaúng phaûi bieát chaúng phaûi thaáy. Coù caùi bieát chaúng phaûi thaáy laø chæ cho trí taän vaø trí voâ sinh, töø theá gian chaùnh kieán vaø naêm aùc kieán, caùc tueä khaùc ñeàu goïi laø bieát; aáy laø tueä bieát, chaúng phaûi thaáy. Coù caùi thaáy chaúng phaûi bieát laø naêm aùc kieán vaø theá gian chaùnh kieán vaø nhaãn ôû trong kieán ñeá ñaïo; aáy laø thaáy, chaúng phaûi bieát. Caùc tueä voâ laäu khaùc cuõng goïi laø bieát, cuõng goïi laø thaáy; lìa thaáy vaø bieát aáy, caùc phaùp khaùc chaúng phaûi thaáy, chaúng phaûi bieát. Laïi nöõa, coù ngöôøi noùi: Ñònh taâm goïi laø thaáy, Ñònh vaø chöa ñònh ñeàu thoâng suoát goïi laø bieát; nhö trong kinh Chuyeån Phaùp Luaân noùi: Khoå ñeá bieát roài neân thaáy; bieát roài phaân bieät bieát, phaùp aáy neân thaáy, aáy laø Khoå ñeá; phaùp aáy neân ñoaïn, aáy laø Taäp ñeá; phaùp aáy neân chöùng, aáy laø Dieät ñeá; phaùp aáy neân tu, aáy laø Ñaïo ñeá. Hoaëc bieát phieàn naõo döùt goïi laø thaáy; nhö bieát chín phaåm Hoaëc ñoaïn töø.

Tu-boà-ñeà nghe noùi danh töø khaùc cuûa Baùt-nhaõ goïi laø thaùnh phaùp, neân hoûi: Nhöõng gì laø thaùnh phaùp? Phaät ñaùp: Trong thaùnh phaùp, caùc Hieàn Thaùnh hoaëc Phaät, hoaëc Bích- chi Phaät, hoaëc Thanh-vaên, cho laø caùc phaùp tham duïc.. khoâng hôïp, khoâng taùn. Khoâng hôïp laø heát thaûy phieàn naõo goïi laø ñieân ñaûo; ñieân ñaûo töùc laø khoâng coù sôû höõu. Neáu khoâng coù sôû höõu, thì laøm sao coù theå hôïp? Neáu khoâng hôïp laøm sao coù taùn? Vì khoâng hôïp neân khoâng khinh phaøm phu; vì khoâng taùn neân khoâng töï cao; ñoái vôùi chuùng sinh khoâng thöông khoâng gheùt. Trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân khoâng hôïp, khoâng taùn, ñoù laø: Caùc phaùp ñeàu khoâng saéc, khoâng hình, khoâng ñoái, chæ laø moät töôùng töùc voâ töôùng. Phaùp khoâng coù saéc vôùi phaùp khoâng coù saéc khoâng hôïp, khoâng taùn, cho ñeán phaùp khoâng coù töôùng vôùi phaùp khoâng coù töôùng khoâng hôïp,

khoâng taùn. Vì sao? Vì phaùp aáy ñeàu laø moät tính, töï tính Khoâng hôïp vôùi töï tính, aáy goïi laø nhaát töôùng voâ töôùng cuûa Baùt-nhaõ Ba-la-maät, Boà-taùt neân hoïc. Hoïc roài khoâng coù töôùng phaùp coù theå ñöôïc. Tu-boà-ñeà baïch Phaät raèng: Boà-taùt khoâng hoïc töôùng saéc chaêng? Cho ñeán khoâng hoïc töôùng höõu vi voâ vi chaêng? Neáu khoâng hoïc caùc phaùp töôùng aáy, taïi sao trong kinh noùi Boà-taùt tröôùc tieân hoïc caùc phaùp töôùng, sau vöôït qua Thanh-vaên, Bích-chi Phaät ñòa? Neáu khoâng vöôït qua Thanh-vaên, Bích-chi Phaät, laøm sao vaøo ñòa vò Boà-taùt nhö trong kinh ñaây roäng noùi? Phaät baûo Tu-boà-ñeà: Neáu caùc phaùp thaät coù töôùng thì neân hoïc töôùng aáy. Naøy Tu-boà-ñeà! Nhöng caùc phaùp thaät khoâng coù töôùng, theá neân Boà-taùt khoâng neân hoïc töôùng; khoâng coù töôùng cuõng khoâng neân hoïc, vì hoïc laø chaáp thuû töôùng. Vieäc phaù töôùng nhö trong phaåm Vaán töôùng ñaõ noùi. Coù Phaät hay khoâng coù Phaät, thì caùc phaùp vaãn thöôøng truù, nhaát töôùng voâ töôùng. Tu-boà-ñeà theo Phaät nghe noùi heát thaûy phaùp laø voâ töôùng, nay laïi hoûi Phaät: Neáu heát thaûy phaùp chaúng phaûi höõu töôùng, chaúng phaûi voâ töôùng, thì laøm sao Boà-taùt tu Baùt-nhaõ? Neáu coù voâ töôùng thì nhaân nôi voâ töôùng coù theå tu Baùt-nhaõ? Nay töôùng vaø voâ töôùng ñeàu khoâng, vaäy nhaân vieäc gì ñöôïc tu Baùt-nhaõ? Neáu khoâng tu Baùt-nhaõ thì khoâng theå vöôït qua ñòa vò Thanh- vaên, Bích-chi Phaät, cho ñeán khoâng theå an laäp nôi ba phöôùc ñieàn? Phaät höùa khaû lôøi aáy raèng: Ñuùng vaäy, ñuùng vaäy! Vaø noùi nhaân duyeân tu Baùt-nhaõ; Boà-taùt khoâng vì tu töôùng neân laø tu Baùt-nhaõ; tu voâ töôùng neân laø tu Baùt-nhaõ. Baïch Theá Toân! Laøm sao tu voâ töôùng laø tu Baùt-nhaõ? Neáu voâ töôùng, thì laøm sao coù theå tu? Phaät daïy: Tu caùc phaùp hö hoaïi laø tu Baùt-nhaõ, vì caùc phaùp hö hoaïi neân töôùng voâ töôùng cuõng hö hoaïi; thí nhö chieác xe hö hoaïi neân töôùng baùnh xe cuõng dieät; nhö vaäy cho ñeán vi traàn. Baïch Theá Toân! Nhöõng phaùp gì coù theå phaù hoaïi? Phaät ñaùp: Tu saéc phaùp phaù hoaïi töùc laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät; tu döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí töùc laø tu Baùt-nhaõ Ba-la-maät. Tu-boà-ñeà baïch Phaät: Laøm sao tu phaùp saéc phaù hoaïi cho ñeán tu döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí phaù hoaïi laø tu Baùt-nhaõ? Phaät ñaùp: Boà-taùt nhaát taâm nieäm ñeán Nhaát thieát trí,

thöông xoùt chuùng sinh, muoán ñöôïc chaùnh haïnh Baùt-nhaõ Ba-la-maät, khoâng nghó ñeán saéc laø höõu phaùp; tu nhö vaäy laø tu Baùt-nhaõ, vì cho saéc laø ñònh töôùng coù thaät, thì maéc loãi höõu töôùng. Vì côù sao? Vì trong ñaây Phaät töï noùi nhaân duyeân: Höõu töôùng laø khoâng tu Baùt-nhaõ, vì trong Baùt-nhaõ voâ phaùp coøn khoâng coù, huoáng gì höõu phaùp! Ngöôøi aáy khoâng tu Baùt-nhaõ, cuõng khoâng tu naêm Ba-

la-maät; ngöôøi aáy chaáp tröôùc hí luaän phaùp höõu, khoâng tu boá thí... Ngöôøi chaáp tröôùc nhö vaäy khoâng coù giaûi thoaùt, khoâng coù ñaïo, khoâng coù Nieát-baøn. Khoâng coù ba moân giaûi thoaùt goïi laø khoâng coù giaûi thoaùt; khoâng coù phaùp khoâng cuûa Thaùnh nhaân goïi laø khoâng coù ñaïo; khoâng coù ñaïo neân khoâng coù Nieát-baøn. Hoûi: Vì côù sao khoâng coù ñaïo? Ñaùp: Vì ngöôøi aáy hí luaän phaùp, khoâng nhaøm chaùn giaø beänh cheát, chaáp tröôùc vaøo phaùp neân sinh taø kieán; vì taø kieán neân khoâng theå nhö thaät quaùn saùt thaân baát tònh...; khoâng theå quaùn thaân neân khoâng theå tu thaân nieäm xöù; khoâng tu thaân nieäm xöù neân khoâng theå tu thoï, taâm, phaùp nieäm xöù; khoâng tu boán nieäm xöù neân khoâng theå tu tam-muoäi Khoâng cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng. Vì sao? Vì chaáp tröôùc phaùp höõu. Baïch ñöùc Theá Toân! Nhöõng gì laø phaùp höõu, nhöõng gì laø phaùp voâ? Phaøm phu hoaëc ñoái vôùi phaùp höõu sinh voâ töôûng, ñoái vôùi phaùp voâ sinh töôûng höõu? Muoán phaân bieät vieäc aáy neân hoûi Phaät. Phaät ñaùp: Hai töôùng laø phaùp höõu, chaúng phaûi hai töôùng laø phaùp voâ. Tu-boà-ñeà hoûi: Nhöõng gì laø hai phaùp? Phaät ñaùp: Chaáp thuû saéc töôùng töùc laø hai, nhö trong phaåm tröôùc noùi. Lìa saéc khoâng coù maét, lìa maét khoâng coù saéc, cho ñeán tính höõu vi, voâ vi. Vì sao? Vì lìa höõu vi khoâng ñöôïc noùi voâ vi; lìa voâ vi khoâng ñöôïc noùi thaät töôùng höõu vi; theá neân hai phaùp aáy khoâng ñöôïc lìa nhau maø phaøm phu cho ñoù laø hai, theá neân ñieân ñaûo. Phaät löôïc noùi hai töôùng, ñoái vôùi heát thaûy phaùp chaáp thuû töôùng ñeàu laø hai, heát thaûy hai ñeàu laø höõu, thích öùng vôùi höõu beøn coù sinh töû. Vì sao? Vì ñoái vôùi höõu maø sinh taâm chaáp tröôùc, nhaân taâm chaáp tröôùc maø sinh caùc phieàn naõo, vì phieàn naõo maø qua laïi sinh töû, vì sinh töû maø öu bi khoå naõo; theá neân noùi thích öùng vôùi phaùp höõu beøn coù sinh töû, coù sinh töû thì khoâng traùnh ñöôïc khoûi giaø, beänh, öu, khoå. Naøy Tu- boà-ñeà! Vì vaäy neân bieát ngöôøi chaáp hai töôùng, khoâng coù Thí Ba-la-maät cho ñeán khoâng coù thuaän nhaãn, huoáng gì thaáy ñöôïc thaät töôùng cuûa saéc, cho ñeán thaáy ñöôïc thaät töôùng cuûa trí Nhaát thieát trí. Ngöôøi aáy neáu khoâng thaáy ñöôïc thaät töôùng cuûa saéc... thì khoâng coù tu ñaïo, laøm sao coù quaû Tu- ñaø-hoaøn cho ñeán döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí? Saùu Ba-la-maät coù hai: Theá gian vaø xuaát theá gian. Ngöôøi aáy khoâng coù saùu Ba-la-maät xuaát theá gian, theá neân noùi ngöôøi chaáp töôùng höõu aáy khoâng coù saùu Ba-la-maät. Neáu coù laø chæ coù Ba-la-maät theá gian, nhöng trong ñaây khoâng noùi Ba-la-maät theá gian. Ñaïo quaû Thanh-vaên coøn khoâng coù, huoáng gì coù Phaät ñaïo? Hoûi: Thuaän nhaãn laø thuaän nhaãn naøo?

Ñaùp: Ñoù laø thuaän nhaãn cuûa Tieåu thöøa. Thuaän nhaãn cuûa Tieåu thöøa coøn khoâng coù, huoáng gì cuûa Ñaïi thöøa! Hoûi: Ñòa vò ñaûnh phaùp ñaõ khoâng bò thoái chuyeån, côù gì coøn noùi cho ñeán ñòa vò nhaãn phaùp? Ñaùp: Trong phaùp Thanh-vaên cuõng noùi ñaûnh ñoïa, trong phaùp Ñaïi thöøa cuõng noùi ñaûnh ñoïa, côù gì noùi ñaûnh phaùp khoâng ñoïa? Coù ngöôøi noùi: Tuy ôû ñaûnh phaùp khoâng thoái ñoïa, nhöng khoâng beàn chaéc, khoâng nhaát ñònh neân khoâng noùi. Nhaãn laø an truù laâu, ñaõ vaøo chaùnh ñònh, tuy chöa ñöôïc voâ laäu maø ñoàng vôùi voâ laäu. Vì tuøy thuaän vôùi khoå phaùp nhaãn neân goïi laø nhaãn; vì chöa töøng thaáy phaùp aáy, heã thaáy lieàn nhaãn ñöôïc neân goïi laø nhaãn. Ngöôøi aáy vôùi Phaät Thaùnh laø nhoû maø vôùi phaøm phu laø lôùn. Thaáy saéc coù hai: Moät laø thaáy thaät töôùng saéc roõ raøng, hai laø döùt phieàn naõo raøng buoäc theo caùc saéc, neân goïi laø thaáy. Gioáng nhö saéc cho ñeán trí Nhaát thieát chuûng, vaø vieäc döùt heát thaûy phieàn naõo taäp khí cuõng nhö vaäy. Neáu ngöôøi thaáy saéc thì tu ñaïo coøn khoâng coù ñöôïc, huoáng gì tu ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn cho ñeán döùt phieàn naõo taäp khí!

----------o0o----------

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.